

Notitie korte termijn prognose LEGHENNEN

Wageningen Livestock Research, Izak Vermeij

8 april 2022

Aanleiding

De directe aanleiding om liquiditeitsuitgangspunten uit te geven, zijn de sterk gestegen voerprijzen. De voerprijzen waren in 2021 al fors opgelopen (+25%), maar zijn de eerste maanden van 2022 explosief toegenomen en op basis van actuele grondstofprijzen en te verwachten tekorten, zullen de voerprijzen naar verwachting verder oplopen. Ook de energieprijzen (elektra, gas) zijn fors gestegen. Daarnaast speelt de ontwikkeling met betrekking tot OKT, waarbij haantjes niet gedood worden, maar gevoerd worden om later geslacht te worden of door middel van in-ovogeslachtsbepaling niet geboren worden. De kosten die dit met zich meebrengt, hetzij doordat leghaantjes niet economisch tot een vleesproduct kunnen worden gehouden, hetzij van de geslachtsbepaling, worden afgewenteld op de legsector. Dit uit zich in een fors hogere aankoopprijs voor jonge hennen, hetgeen vanuit een hogere eiprijs gecompenseerd dient te worden.

Verschillende pluimveehouders kunnen de sterk gestegen kosten niet opvangen. Dit betreft met name de legghouders die een contract hebben afgesloten voor de eiprijs, maar voor de voerprijs afhankelijk zijn van de vrije markt. Deze pluimveehouders zien hun sterk gestegen kostprijs niet gecompenseerd door een hogere eiprijs en dreigen in financiële problemen te komen. De retail heeft besloten om bovenop de afgesproken prijs de uitbetaalprijs voor de verkochte eieren met € 0,9 cent te verhogen vanwege de hoge voerkosten. Dit is niet toereikend en wordt niet geheel doorbetaald aan de pluimveehouder. Een deel van de retail betaalt een solidariteitsprijs voor de in hun keten verkochte vrije uitloop eieren. In de biologische pluimveehouderij speelt nog extra de beperkte beschikbaarheid van biologische grondstoffen. Als gevolg van de 100% eis voor biologische grondstoffen, is hier een groot knelpunt ontstaan. Ook non-GMO voor de Duitse markt is beperkt beschikbaar.

Verder speelt ook nog dat de bouwkosten fors gestegen zijn en zeker de bedrijven die stalaanpassingen moeten doen, hebben daar op korte termijn mee te maken. Voor vrije uitloop bedrijven speelt ook nog eens de afwaardering van de eieren naar scharrel (industrie), hoewel de Nederlandse supermarkten de vrije-uitloopprijs blijven betalen voor tafeleieren.

Omdat de situatie op dit moment zo onzeker is en de ontwikkelingen met betrekking tot de oorlog in de Oekraïne en de handelsbeperkingen met Rusland onvoorspelbaar zijn -zeker is wel dat dit jaar voer- en energieprijzen hoog blijven-, worden in deze notitie verschillende scenario's met hogere voerprijzen en doorberekening van kosten OKT geschetst. Daarbij wordt met name geschetst welke impact deze kosten hebben op de eiprijs, waarbij het vertrekpunt de lange termijnbegrotingen uit KWIN Veehouderij 2021-2022 zijn. Op basis van een vergelijkbaar saldo als in KWIN (wat overigens niet kostendekkend is, maar een vorig jaar ingeschatte lange termijnverwachting), wordt uitgerekend welke toename in eierprijs nodig is om de kostenstijging te compenseren.

Scenario's

Er worden 3 scenario's doorgerekend met een verschillend niveau voor de voerprijzen. Deze worden vergeleken met een basissituatie gebaseerd op de voer- en energieprijzen in KWIN Veehouderij 2021-2022. Vorig jaar is deze ingeschat op € 27,50 per 100 kg voor scharreleieren. De voerprijzen voor de scenario's zijn voor scenario 1 € 40,-, voor scenario 2 € 45,- en voor scenario 3 € 50,- per 100 kg.

Op basis van huidige voerprijzen, komt het 1^e scenario min of meer overeen met de actuele situatie. Op basis van huidige grondstofprijzen, komt scenario 3 in beeld.

Voor de biologische houderij wordt gerekend met € 60,-, € 65,- en € 70,- per 100 kg voor de 3 scenario's. In deze scenario's is rekening gehouden met het effect van de hogere voerprijs op de aankoopprijs van de jonge hennen. Daarnaast is rekening gehouden met gestegen energieprijzen, waarbij we het moeten doen met een ruwe schatting. In de tabel staan de uitgangspunten waarmee gerekend is.

Tabel 1 *Uitgangspunten scenario's*

Omschrijving	Basis KWIN 2021	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Elektra (€ per kWh)	0,16	0,25	0,25	0,25
Gas (€ per m ³)	0,68	1,25	1,25	1,25
Voerprijs (€ per 100 kg)	27,50	40,00	45,00	50,00
Voerprijs biologisch (€ per 100 kg)	47,00	60,00	65,00	70,00

Scenario 1 is op basis van huidige voerprijzen en op basis van voerprijsstijgingen van €1,00- 1,50 per week is scenario 2 niet ver weg. Op basis van actuele grondstofprijzen en mogelijke ontwikkelingen is scenario 3 een reële mogelijkheid.

Tabel 2 *Scenario 1 (Actuele situatie op basis van huidige voerprijzen)*

Omschrijving	Kooi/ kolonie wit	Scharrel (volière) wit	Scharrel plus (BL*)	Vrije uitloop wit	Vrije uitloop bruin	Bio- logisch
Eierprijs (€ per 100 stuks)	6,75	8,20	9,15	10,00	10,35	16,25
Extra t.o.v. KWIN 2021 (€ per 100 stuks)	1,75	1,90	2,05	2,00	2,10	2,25
Voerprijs (€ per 100 kg)	39,00¹	40,00	40,00	40,00	40,00	60,00
Opbrengsten						
- eieren	2957	3428	3276	4000	3830	5639
- slachthennen	26	26	36	31	35	40
Af: kosten hennen en voer						
- hennen	455	535	555	545	565	1025
- voer overgangperiode	62	71	76	71	76	126
- na 20 weken	2044	2140	1928	2145	2064	2942
Voerwinst (€ per 100 hennen per ronde)	421	707	753	1271	1161	1586
Toegerekende kosten excl. rente	127	137	137	162	162	204
Saldo excl. berekende rente per ronde	294	571	616	1109	998	1382

Voor het actuele scenario 1 is een meerprijs t.o.v. KWIN nodig van 1,75 (kolonie) tot 2,25 (biologisch) cent per ei nodig.

¹ Voerprijs koloniehuisvesting is € 1,- lager dan voor scharrel
08-04-22

Tabel 3 Scenario 2 (Korte termijn ontwikkeling)

Omschrijving	Kooi/ kolonie wit	Scharrel (volière) wit	Scharrel plus (BL*)	Vrije uitloop wit	Vrije uitloop bruin	Bio- logisch
Eierprijs (€ per 100 stuks)	7,42	8,95	9,90	10,75	11,15	17,05
Extra t.o.v. KWIN 2021 (€ per 100 stuks)	2,42	2,65	2,80	2,75	2,90	3,05
Voerprijs (€ per 100 kg)	44,00	45,00	45,00	45,00	45,00	65,00
Opbrengsten						
- eieren	3250	3741	3544	4300	4125	5916
- slachthennen	26	26	36	31	35	40
Af: kosten hennen en voer						
- hennen	480	565	585	575	595	1055
- voer overgangperiode	70	80	85	80	85	137
- na 20 weken	2306	2408	2169	2413	2322	3187
Voerwinst (€ per 100 hennen per ronde)	419	714	741	1264	1159	1577
Toegerekende kosten excl. rente	127	137	137	162	162	204
Saldo excl. berekende rente per ronde	292	577	604	1102	997	1373

Voor het verwachte scenario 2 is een meerprijs t.o.v. KWIN nodig van 2,4 (kolonie) tot 3,05 (biologisch) eurocent per ei nodig.

Tabel 4 Scenario 3 (Verwacht scenario op basis van huidige grondstofprijzen en ontwikkelingen)

Omschrijving	Kooi/ kolonie wit	Scharrel (volière) wit	Scharrel plus (BL*)	Vrije uitloop wit	Vrije uitloop bruin	Bio- logisch
Eierprijs (€ per 100 stuks)	8,1	9,65	10,70	11,50	11,95	17,90
Extra t.o.v. KWIN 2021 (€ per 100 stuks)	3,10	3,35	3,60	3,50	3,70	3,90
Voerprijs (€ per 100 kg)	49,00	50,00	50,00	50,00	50,00	70,00
Opbrengsten						
- eieren	3548	4034	3831	4600	4422	6211
- slachthennen	26	26	36	31	35	40
Af: kosten hennen en voer						
- hennen	505	595	615	605	625	1085
- voer overgangperiode	78	89	95	89	94	147
- na 20 weken	2568	2675	2410	2681	2580	3432
Voerwinst (€ per 100 hennen per ronde)	423	700	747	1256	1157	1587
Toegerekende kosten excl. rente	127	137	137	162	162	204
Saldo excl. berekende rente per ronde	296	564	610	1094	995	1383

Voor scenario 3 is een meerprijs t.o.v. KWIN nodig van 3,1 (kolonie) tot 3,9 (biologisch) cent per ei nodig.

OKT (Ohne Kükentöten; zonder kuikendoden)

Als door OKT de meerprijs van een opfokken € 3,50 – 4,00 extra wordt, dan dient de eierprijs ruwweg met 1,5 tot 2,0 cent per ei extra toe te nemen (uitgaande van 60% uitbetaling als tafelei). Momenteel krijgen pluimveehouders hiervoor een bedrag per 1^e soort ei, dat varieert van 1,0 (witte scharrel) tot 1,20 eurocent (bruine bio) cent per ei. De benutting van de eieren ligt bij de eierhandel.

Als een koppel vroegtijdig geruimd moet worden (bijv. als gevolg van vogelgriep), dan lukt het niet om de extra kosten middels een hogere eierprijs te compenseren. Voor een bedrijf met 40.000 leghennen kan het schadebedrag alleen op basis hiervan al € 140.000 – 160.000 hoger uitvallen.

Bij een uitbraak van AI (vogelgriep) vergoedt het DGF ook de OKT meerkosten. Pluimveehouders kunnen voor andere risico's, bijvoorbeeld brand, de meerwaarde van de hennen verzekeren, hetgeen wel leidt tot een hogere verzekeringspremie.

Huisvestingskosten

De bouwkosten zijn enorm gestegen en liggen op een aanzienlijk hoger niveau dan nu in KWIN 2021 vermeld staan. Een ruwe indicatie is dat de kosten voor gebouw en inrichting € 100 - 150 per m² hoger liggen. Dat is voor scharrelhennen een extra investering van circa € 7,00 per hen met extra jaarkosten (rente, afschrijving, onderhoud, ca 10%) van gemiddeld € 0,70 per hen, is 0,20 cent per ei. Voor biologische eieren, waarbij veel minder hennen per m² gehouden worden, is dit het dubbele.

Conclusie

In scenario 1 (actuele voerprijsniveau) stijgt de kostprijs als gevolg van duurder voer en energie met 1,75 eurocent per ei voor kolonie-eieren, 2,0 cent voor scharreleieren en 2,10 cent voor bruine vrije uitloop eieren. Voor biologische eieren is de stijging 2,25 cent per ei op basis van een voerprijs van € 60/100 kg.

In scenario 2, wat een scenario voor de nabije toekomst is, met een reële kans dat de prijsstijging hoger uitvalt, stijgt de kostprijs als gevolg van duurder voer en energie met 2,4 cent per ei voor kolonie-eieren, 2,8 cent voor BLK* scharreleieren, 2,9 eurocent per ei voor vrije uitloop eieren en 3,05 eurocent voor biologische eieren.

In scenario 3, als de huidige grondstofprijzen worden doorberekend en de huidige ontwikkeling zich doorzet, stijgt de kostprijs als gevolg van duurder voer en energie met 3,1 cent per ei voor kolonie-eieren, 3,6 cent voor BLK* scharreleieren, 3,5-3,7 cent voor vrije uitloop eieren en voor biologische eieren met 3,9 cent per ei.

Kortgezegd heeft elke euro voerprijsstijging een effect van circa 0,15 eurocent per ei.

Voor OKT (haantjes grootbrengen) dient nog 1,5-2 eurocent per ei extra gerekend te worden en voor gestegen bouwkosten nog eens 0,2 tot 0,4 eurocent per ei.

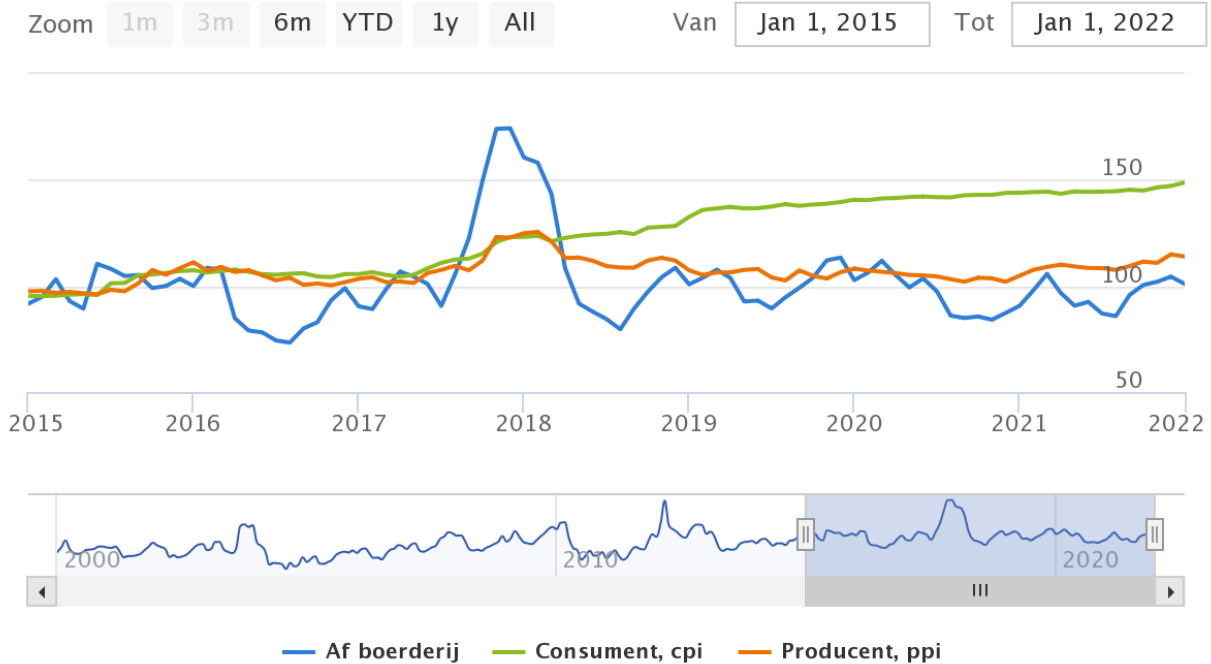
Al met al neigt dit naar een verhoging van 3 à 6 eurocent per ei die een pluimveehouder nodig heeft om toenemende kosten te kunnen compenseren.

Tabel 5 Samenvatting kostenstijging eieren (eurocent per ei)

Omschrijving	Kooi/ kolonie wit	Scharrel (volière) wit	Scharrel plus (BL*)	Vrije uitloop wit	Vrije uitloop bruin	Bio- logisch
Prijsstijging eieren in eurocent per ei						
Scenario 1 (voerprijs 40,-/60,-)	1,75	1,90	2,05	2,00	2,10	2,25
Scenario 2 (voerprijs 45,-/65,-)	2,42	2,65	2,80	2,75	2,90	3,05
Scenario 3 (voerprijs 50,-/70,-)	3,10	3,35	3,60	3,50	3,70	3,90
OKT (zonder kuikendoden)	1,50	1,50	1,90	1,60	1,80	1,90
Extra huisvestingskosten	0,15	0,20	0,25	0,25	0,25	0,40

Prijswontwikkeling (index, 2015 = 100) per schakel in de keten

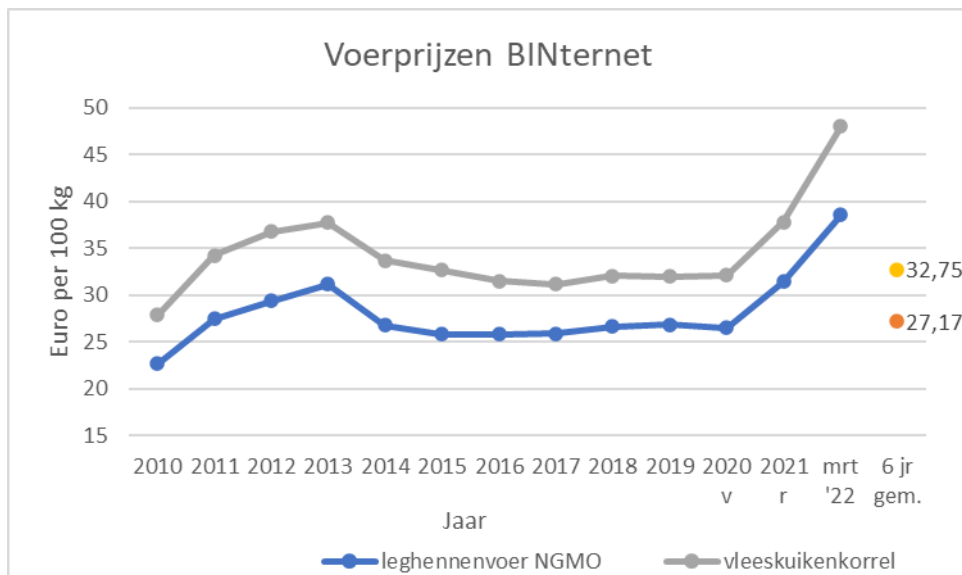
eieren

Bron: Wageningen Economic Research en CBS

Deze figuur laat de ontwikkeling zien van de prijsindex voor tafeleieren Af boerderij, Consumentenprijs en Producentenprijs sinds 2015 tot begin 2022. De Af boerderij prijs is niet gestegen, de Consumentenprijs is in 7 jaar tijd met bijna 50% toegenomen en de Producentenprijs met circa 14%.

De voerprijzen zijn ten opzichte van 2020 bijna 50% gestegen (maart '22; zie grafiek hieronder) en zullen de komende maanden naar verwachting nog eens met 20-30% stijgen.

Wageningen, 8 april 2022, Izak Vermeij, Wageningen Livestock Research